
BOEKENSCHOUW.

HET begint winter te worden, de avonden zijn weer lang; het is gezellig, wanneer in de kamer enkele vrouwen en meisjes zich bezighouden met handwerken. Natuurlijk: er zijn vaak andere dingen te doen. Doch men meene niet, dat handwerken enkel tijdsvulling, tijddooding zou zijn. Zeer veel praktische zaken worden in onzen tijd in allerlei technieken vervaardigd.

De bekende firma Van Wees en Weiss te Zeist zorgde weer voor aanvulling van onze voorraad handleidingen. Een paar bespraken we eenigszins uitvoeriger. Hier volgen enkele, die reeds meer algemeen bekend zijn.

Geen handwerkzaak passeert men tegenwoordig, of men ziet er raffiawerk. Beyers extra-serie H 310 geeft tal van voorbeelden, zeer apart soms. Ook matjes en mandjes van raffia in verbinding met pitriet. Verder heel aardige bloempotten en hangers over draad-vorm; dan raffia op gaas gewerkt, gevlochten of over karton geweven.

H 309 van dezelfde serie komt met een keur van de nieuwste handwerkjes in wol.

Zeer aparte patronen vaak. Pas las ik van een Fransche naald-kunstenares, die met haar man de borduurfiguren voor mantels, japonnen en vesten ontwerpt in eenvoudige rechthoekige verhoudingen van vlakken en lijnen.

Aan iets dergelijks deden sommige kussens in dit werkje mij denken. En wat te zeggen van een mandje met Paasch-eieren, of een kloek met kuikens, beiden bedoeld als eierwarmers?

Kleiner van omvang is H 311, een nummertje met Kunstbreiwerk. Vooral bedoeld voor beginners.

Eenige patronen worden op de oude manier beschreven, enkel met tekst. Eén van de kleedjes en de theewarmer zijn echter van telpatroon voorzien, om te doen ervaren, dat het werken naar Beyers telpatronen veel gemakkelijker is. Zodoende vormt deze uitgave, die slechts dertig cent kost, een overgang naar de grootere boeken met kunstbreiwerk H 62 en H 64.

En dan is er nog een extra blad, met zes soorten hoeken in zijdenbast of geprepareerde raffia. Heel aardige modellen, zoowel voor dames als voor kinderen. Verder nog twee tashjes, een gebreed kleed en een gebreed kussen, alles van bastzijde, voor de prijs van 20 cents.

We herinneren er hier nog eens aan, dat al de Beyers uitgaven door de firma Van Wees en Weiss te Zeist worden geleverd aan handwerk-winkels en manufacturenzaken, waar men handwerken verkoopt, en door de firma Albert de Lange te Amsterdam aan den boekhandel.

Men vrage daar dus de verschillende nummers ter inzage.

Van geheel anderen aard zijn de boeken, die we van de Uitgeversmij. „Holland” te Amsterdam ter recensie ontvingen.

Ten eerste „Bobbed hair” door Nelly van Dijk-Has. Voor de lezeressen, die reeds langer op ons blad geabonneerd zijn, geen onbekende. We behoeven er dus hier niet veel van te zeggen. Laat ik alleen vertellen, dat het verhaal met flinke, duidelijke letter gedrukt is, en het geheel door het meisjeskopje op den omslag veel heeft van de reis-lectuur, die door allerlei andere firma's in den handel wordt gebracht. Ongetwijfeld is de novelle voor dit doel geschikt. Al hoop ik niet, dat de schrijfster van „Levensspanning” ons verder vooral boeken zal geven van dit luchtiger genre, als „Bobbed Hair” is, aan de anderen kant lijdt het geen twijfel, of ook voor ontspanningslectuur van christelijke strekking is er onder ons nog wel plaats.

„Cirkelgang” door O. Ruysch, bij dezelfde uitgeefster, beschrijft een tijdperk uit het leven van een boefje, voornamelijk z'n verblijf op de stichting Veenland, de terugkomst bij z'n moeder, z'n langzaam weer afzakken en als gevolg daarvan zijn herplaatsing op Veenland, waar z'n opvoeders weer van voren aan met hem moeten beginnen. Een echte cirkelgang.

Ik weet niet, of de heer Ruysch werkzaam is in een tuchtschool of iets dergelijks, maar 'k vermoed van wel. Zoowel de verschillende opvoeders daar, als het boefje Kobus zijn zoo geheel naar het leven geteekend, dat men voelt: de auteur moet ze hebben gekend. Cirkelgang geeft ons een droef-realistisch verhaal; toch is het goed, wanneer we ook van deze werkelijkheid eens kennis nemen, al was het alleen, opdat we te dankbaarder zouden zijn, wanneer God ons, voor zulk een droeven cirkelgang des levens bewaarde.

Nog ontvingen we de geïllustreerde christelijke scheurkalender 1928 van J. N. Voorhoeve te Den Haag. Het schild geeft een voorstelling van Mefiboseth bij David. We hebben wel eens mooier schild gezien en gelooven nooit, dat David er zóó uitzag, als dit schild ons wil wijsmaken.

Twee premieboeken vergezellen den kalender. Het eerste is: Klavervier, door W. Schippers. Het tweede premieboek is: Het Geloof overwint, een historisch verhaal van W. Brockhaus. Men ziet: de uitgever geeft veel.

J. M. W.—W.

BOEKENSCHOUW.

Levensspanning. Deel II, door Nelly van Dijk-Has. Uitgeversmij. Holland, Amsterdam.

't WAS met eenige vrees, en eenige schroom, dat ik dit tweede deel van Nelly van Dijks werk ter hand nam. Immers: van het eerste had ik genoten, maar ik had ook gevoeld de zwaarte van de taak, die de schrijfster op zich nam. De moeilijkheid, het probleem, dat ze zich stelde, zóó op te lossen, dat we ons bevredigd voelden, en er niets geforceerds in school. Zou de auteur daarin geslaagd zijn?

Laat me het maar dadelijk zeggen: toen ik deel I en II nu achter elkaar uitgelezen had, wist ik me verrijkt en dankbaar gestemd. M.i. staat het tweede deel op vele blz. nog boven het eerste, al konden enkele gedeelten, vooral in 't begin, een ietsje minder uitvoerig zijn. Nergens echter zijn dit uitweidingen, die buiten den opzet van het boek uitgaan; alles hoort erin; 't eenige dat we zouden kunnen aanmerken is: de eerste hoofdstukken hadden, zonder merkbare schade, iets beknopter kunnen worden verteld.

Bijzonder mooi is in dit tweede deel geteekend de strijd van Hans Roorda, de man van Ursule. Hij houdt ontzettend veel van zijn vrouw; hij ziet, dat zijn wrok tegenover tante Barbara haar lijden doet, tot ziek-wordens toe; hij zou alles willen doen, om haar gelukkig te maken, maar als hij een stap ter verzoening probeert weet hij, dat het niet het echte is bij hem, en uit de manier, waarop hij Barbara's weigering opneemt, weet Ursule dit ook, zoodat zelfs die goedbedoelde poging oorzaak wordt van nieuw leed, een tijdlang zelfs van verwijdering.

En daartegenover de niet minder heftige kamp van Barbara. En de zoekende liefde van ds. Van Bergum, die, echt menschelijk, onderwijl zijn eigen strijd te strijden heeft, en in Barbara's zieleworsteling iets terug vindt van dat, wat hem zelf lijden doet, zoodat hij zeker wel de beste persoon is om dat vreemde en moeilijke karakter te begrijpen. En dan voor die twee, Hans en Barbara tegelijk, de overwinning, na de ernstige ziekte van de kleine Uli. En de mooie vondst, dat juist deze naam, die Hans gaf, omdat hij nog niet over zijn wrok heen was, de rechte bleek om tante Barbara's hart te treffen.

Dit boek doet ons zien, dat de zonde, en de zondige geardheid van ons hart, een ontzettende macht is in het leven van den christen. Maar het leert ons meteen, dat een recht kind van God toch nooit vrede kan hebben met zulk een ver-

keerde zielegesteldheid, en dat God-zelf hem helpt, in den strijd te overwinnen.

Ik hoop, dat de lezeressen van ons blad dit boek zullen lezen en herlezen. Het is werkelijk een aanwinst voor onze christelijke litteratuur.

Dezelfde uitgeefster deed het licht zien een tweede druk van Wilma's boek: „Het schoone leven." Het is verblijdend, dat ons christelijk publiek een schrijfster als Wilma weet te waardeeren, ook waar haar werk niet in alles maar zoo meteen klaar en duidelijk is, gelijk in dit boek. Wilma vraagt een overgegevenheid aan haar werk, die veel eischt van haar lezers. Maar in ruil daarvoor geeft ze ook veel litterair schoon en veel rijke levenswijsheid.

Met twee uitgaven vóór ons, als we hier bespreken, is het onmogelijk te loochenen, dat we ook op het terrein der litteratuur, indien we dan al niet rijk nog zijn, toch schatten bezitten, die de vergelijking met wat in andere kringen verschijnt gerust kunnen doorstaan.

J. M. W.—W.

Het is werkelijk een verblijdend verschijnsel, dat in de Chr. Bibliotheek van den heer G. F. Cullenbach te Nijkerk twee oorspronkelijke boeken verschenen zijn van christelijke schrijvers, die eerlijk pogen in hun werk iets meer te geven dan een „christelijk verhaaltje," waarin minstens één bekeeringsgeschiedenis voorkomt. Ik bedoel „Martha's bruidsdaten", door Joh. P. Ruys en „Gods offers," door Q. A. de Ridder. Daar beide boeken tevens als heldin hebben een jonge vrouw, vrouw, die op het punt staat te trouwen, is het gegeven inzonderheid voor onze lezeressen interessant.

Ik gebruikte daareven de uitdrukking „eerlijk pogen." En ik zou om wat liefs willen (want de bloei van onze chr. litteratuur gaat mij ter harte) dat ik kon zeggen, zonder voorbehoud: ze zijn geslaagd ook. D.w.z.: ze hebben onze litteratuur verrijkt met een kunstwerk. Naar mijn meening staat het echter zoo, dat beiden zijn gebleven beneden het ideaal, dat ze zich stelden, al is het waar, dat hun boeken zich in veel opzichten gunstig onderscheiden van wat we dikwijls ontvingen.

De gang van „Martha's bruidsdaten" is zeer in het kort aldus: Martha, lang al verloofd, zal eindelijk trouwen. Natuurlijk brengt dat allerlei zorg en drukte mee, even natuurlijk voor een jong meisje is, dat ze tot op zekere hoogte daarin opgaat. Ze blijft echter bijna tot het eind

op 't kantoor, en dat is méér dan haar zwak gestel kan verdragen. In de bruidsdagen wordt ze ziek, en moet naar een soort sanatorium. Als ze hersteld terug komt, is veel anders geworden; ze schrijft zelf kort daarvoor aan haar verloofde: „ik geloof niet, dat ik me weer zoo geheel verliezen zal in het uiterlijke.” Als gevolg van dit opgaan ziet de schrijver ook Martha's ziek worden; Martha's moeder klaagt: „ik ben geen goeie moeder voor je geweest; ik had je moeten leiden, en ik heb met je meegedaan. Ik heb je ertoe aangespoord. We hebben den Heere vergeten, lieve kind.... Hij is een jaloersch God.... „En nu kan ik het niet anders inzien of, wanneer Martha verstandig genoeg was geweest, haar kantoor een paar maanden eerder op te geven, dan zou dit ziek worden niet zijn voorgekomen; dan was dus niet gebleken, dat God een jaloersch God is, dan..... Ja, dan was 't heele boek anders geworden. Meer beperking in 't beschrijven van 't uiterlijk gebeuren, dat nu tot in 't onbelangrijke toe wordt uitgesponnen; scherper karakterteekening van de voornaamste personen (nu vragen we: *hoe* is Niek eigenlijk, en ook Martha's moeder *zien* we niet in haar opgaan in wat voor oogen is) het boek zou er door gewonnen hebben. Want door Martha's zorg voor al het bijkomstige is nog geweven haar liefde tot het schoone, waarvan de schrijver ons wil doen gelooven, dat het haar een tijdlang aanzette tot zelfschrijven. En als gevolg hiervan haar verhouding tot Paul. Maar — de Martha, die we leeren kennen is enkel een kunst-gevoelig mensch (wat ook een gave is) en niet een kunstenaar. Dan zouden er andere conflicten geweest zijn. En het is niet *Martha's* novelle, die ze voorleest in het sanatorium, maar een schets van Joh. P. Ruys. En daardoor een teveel in de constructie van het boek.

Wanneer ik meende: Joh. P. Ruys beloofde niets voor onze chr. litteratuur, ik had niet zoo uitvoerig geschreven. Maar hij is nog lang niet, waar hij zijn moet, en er zijn altijd menschen, die onze jonge auteurs willen doen gelooven: 't is al in orde. Ik weet dat bij ondervinding en ook, dat niets zoo verderfelijk is.

„Gods offers” geeft het verbreken van een verloving en de gevolgen daarvan, voor het betrokken meisje, voor de jonge vrouw, die in haar plaats komt, voor de ouders van den jongen man, en, willicht het minst, voor hemzelf.

We beginnen de kennismaking met Tony, het versmide meisje, op haar jaardag. Even zien we 't aanbreken van dien dag, haar wakker worden, dan is Tony weg in haar gedachten, weg in 't verleden. Ik citeer een paar zinnen van blz. twee: „Ze denkt aan Karel.... Ze denkt het

weer, gelijk zoovele malen.... Had ze hem misschien moeten schrijven.... had ze beter gedaan.... kón ze dat doen.... enz.” Het staat niet zoo achter elkaar, maar deze uitdrukkingen zijn typeerend voor De Ridders manier van schrijven. Telkens zijn z'n personen weg in 't verleden; telkens piekeren ze over wat ze zelf deden, of wat anderen deden. Tot blz. 10 duren die overdenkingen van Tony. Er zit daarin ongetwijfeld iets goeds, doch de keerzijde is, dat het in sterke mate de levendigheid van het verhaal schaadt. Wanneer we even een tooneeltje zelf bijwonen, moeten we dadelijk weer een eind terug naar wat geweest is, en wat we nu natuurlijk uit de tweede hand krijgen. Deze manier brengt ook mee, dat de auteur wel eens een oplossing geeft, die te gauw komt voor den lezer. Zoo het weer-één worden van mijnheer en mevrouw Moret in hun huwelijksleven. Er is geen enkele grond, waarom dit juist nu, zoo ineens, moest komen, het is eerder onwaarschijnlijk dat iemand als mijnheer Moret, die het immers zoo druk had met zijn zaken, er nu ineens den tijd afneemt om met zichzelf en met zijn vrouw in 't reine te komen. Langzamerhand verwrongen verhoudingen worden niet zoo ineens goed. Als Karel zijn verloving afmaakt, is dat niet terwille van Hermien. Toch verlooft hij zich kort daarop met haar. Waarom niet met Truus? Dat zouden we na die roeipartij eerder gedacht hebben. Mooi vind ik Hermiens strijd geteekend, als ze eenmaal Karels vrouw is en weet: ze heeft haar geluk aan een ander ontrouwd. Haar angst, dat God haar kind wegnemen zal. En dan het samenkomen met Tony.

Wanneer De Ridder méér dus beeldend werkte, en wat beperkend optrad bij de innerlijke overpeinzingen van zijn personen, welke overpeinzingen nu nog al eens in herhalingen verlopen, en niet al te onberispelijk van stijl zijn, zijn werk zou er bij winnen aan levendigheid. En het behoefde niet te verliezen aan diepte.

Dan ontvingen we van de Uitgeversmij. Holland te Amsterdam: „De bruid van het Glomendal”, door Jacob B. Bull. Vertaling van Wilma. Dit laatste zegt ons al, dat het geen onbeteekenend boek kan zijn. De karakterbeschrijvingen zijn mooi, er zit in 't heele boek sfeer. Toch heb ik Wilma's eigen werk liever. Er zou over de daad van Berit nog wel te praten zijn met onze lezeressen, hoewel onze sympathie onverdeeld aan haar kant is. Het boek is beslist neutraal, wat bij een gebeuren, als hier is beschreven, gevoeld wordt als gemis. Het vijfde gebod is totaal uitgeschakeld.

J. M. W.—W.

wat arm en zwak en veracht was, als kwam uit hen lichten de glans van Gods liefde en de Goddelijke belofte van leven en vrede. Maar de menschen vreesden die oogen ook, omdat alles in het hart naakt en openbaar voor hen was, omdat ze drongen in de diepste, verborgenste kameren van hun ziel, die kameren, die zij voor zichzelf zoo angstig gesloten hielden.

Er waren er, die geleerd hadden, deze oogen te haten met een wilden, heeten haat, omdat ze er hun oordeel in lazen.

Stil gaat de Heiland van de eene zieke naar de andere en legt op hen Zijn zegenende handen en maakt hen gezond.

De menigte, stil van bewondering eerst, ziet toe. Maar immer sterker wordt het fluisteren, het samenspreken. Immer machtiger pakt deze menschen de ontroering. En plotseling bruist het op door den stillen maan-nacht, een licht, juichend jubelen. En uit den lichten jubel wordt jubelend lofgezang geboren en zoekt naar woor-

den, om uitdrukking te geven aan wat de harten zoo ontroert.

En op eenmaal zijn de woorden gevonden in de diepzinnige, wonderbare voorspelling uit het boek van den profeet Jesaja:

Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.

Zoo juicht het door den lichten maan-nacht, zoo schalt het over de verre watervlakte van het meer. Zoo klinkt het door de nauwe straten, als de menschen weerkeeren naar hun huizen.

En niemand vermoedt, dat eens dit profetenwoord in nog anderen, nog dieperen zin vervuld zal worden.

Niemand ziet de donkere schaduw, die reeds neerviel in dit uur van blijden dank en zalige verwachting. Niemand ziet, met de oogen des geestes, het duistere kruis, dat eenmaal dragen zal het lichaam van Hem, die zóó zegende.

Niemand... ja, toch, Eén ziet het en weet het. Dat is de Heiland.

BOEKENSCHOUW.

In de Provincie, door Ignatia Lubeley. Uitgave G. F. Callenbach, Nijkerk.

DEZE schrijfster en haar zuster L. E., nemen een zeer eigen plaats in in onze letterkunde. Reeds voor we een boek van haar beginnen te lezen weten we met famelijke zekerheid, welke soort menschen we erin ontmoeten zullen. Meest vrouwen schildert ze ons, met fijne, rake trekjes. Vrouwen als wij zelf, en toch weer niet als wij zelf, omdat wij leven in zulk een geheel anderen tijd. De eerste novelle, „Claartje,” heeft hetzelfde thema, dat we in zoo menige moderne roman aantreffen: de verschijning van den derde, waardoor het huwelijksgeluk gevaar loopt. Maar (en hier schuilt het verschil) hoe spoedig beschuldigt Claartje zichzelf! Van een daad, van een gesproken woord, is geen sprake nog; nauwelijks van een gedachte. Het eenig aanwijsbare is, dat ze door te genieten van de gesprekken met neef Ferdinand, zich stelde buiten de gedachtensfeer van haar man. En dat weinige reeds brengt haar tot de overpeinzing, dat het gemakkelijk genoeg voor de vrouw is, de roos van het huwelijksgeluk te plukken, maar dat het bewaren van die roos de toewijding van heel een vrouwenziel vraagt.

„De Erfenis” (1862) en „Sans Souci” (1864) behooren bij elkaar. Deze novellen doen ons zien, hoe de mismaakte, doch verstandelijk goed

ontwikkelde, tevens zeer duldzame, zachte en geloovig-vertrouwende Ursule de erfenis krijgt van haar gierige oom; wat ze daarmee doet; en hoe ze, tot aller verbazing, maar bovenal tot die van haar veel mooiere zusters, trouwt met haar neef, Jan Banneman.

Ook hier, evenals in het eerste verhaal, gaat het niet allereerst om wat er gebeurt, maar om de beschrijving van de gevoelens der menschen, terwijl de geheele achtergrond zoo fijn gepenseeld wordt, dat we ons als 't ware in dien tijd verplaatst gevoelen. Dat is wel de voorname verdienste van deze schrijfster.

Wat daarenboven haar boeken maakt tot zulk een geschikte lectuur, ook voor de jongeren, is de nobelheid der verschillende hoofdpersonen, in wier gezelschap het goed is te vertoeven. Die nobele geste vinden we ook in de laatste novelle: „Inkeer,” als juffrouw Petronella Mane, na een kortstondige herleving van haar jeugd-droom, besluit de niet gemakkelijke Anne du Boi als huisgenoot op te nemen, ondanks de opofferingen, die dit van haar vragen zal.

Ik hoop, dat de lezeressen een boek als dit, dat niet doorgevoegen, maar langzaam genoten wil worden, zullen weten te waardeeren.

Wanneer we het „Kerstboek” van Callenbach ter bespreking ontvangen is het steeds te laat om er in ons Decemберnummer nog op te wijzen. Heel erg is dit niet, daar slechts enkele der

schetsen iets met Kerstfeest uitstaande hebben. Ik voor mij vind dit heel goed, al doet de naam „Kerstboek” anders verwachten.

De auteurs loopen nu niet het gevaar, dat ze allerlei gebeurtenissen precies met Kerstfeest laten voorvallen, om den schijn te wekken als gaven ze werkelijk een kerstverhaal. Het is ondoenlijk, al de schetsen hier te bespreken, dus volsta ik met de mededeeling, dat ook ditmaal deze uitgave de prijs ten volle waard is.

Ten slotte nog iets voor onze nijvere handwerksters.

Bij de uitgeverij „Elsevier” te Amsterdam verscheen „Kruissteekpatronen” door D. van Gelder. Niet zoo maar een werkje met kruissteekrandjes of figuren, maar werkelijk iets bijzonders.

Een landschap, een pauw (voor een theemuts b.v.) arenden, kalkoenen, Sinterklaas met zwarte Piet op de daken, maar ook eenvoudiger dingen als hond, poes, koeien enz. Wie eens iets anders wil dan het gewone schaffe dit boekje aan.

In Beyers Extra serie verscheen als H. 312 „Kelimwerk.”

Voorbeelden voor wandkleeden, groote tafelkleeden, kussens enz. in de bekende techniek, die een nabootsing is van een Oostersche wijze van weven. Kelimwerk komt nog al duur aan wol, maar de arbeid is ook bijzonder duurzaam.

Dit deeltje is in Nederlandsche vertaling verkrijgbaar zoowel in handwerk winkels als in de boekhandel.

Dan zijn er nog eenige nieuwe Beyer's uitgaven, die tot heden in het Duitsch verschenen. Omdat ze zoo heel aardig zijn, vestig ik er toch even de aandacht op. „Handarbeiten für Kinderhände” geeft heel eenvoudige werkjes, die door kinderen kunnen worden gemaakt. Kralenrijgen, priken doornaiwerk, een heel eenvoudig kleedje en taschje met kruissteek versierd, een iets moeilijker kleed en kussen, omgehaakte zakdoekjes en voorwerpen, vervaardigd van het zoogenaamde klosjesbreiwerk. Ten slotte eierwarmers, die gebreid zijn als de teen van een kous, en omgehaakte kleeerhangers. Onderwijzeressen, die wel eens verlegen zijn om een tusschenwerkje voor vlugge kinderen, vinden hier zeker iets, dat geschikt is. Maar ook oudere zusters, die in de war zitten om een cadeautje te verzinnen, dat kleine zus zelf kan maken.

Allerliefst om kinderen bezig te houden is „Spasz und Ernst zum Zeitvertreib.” Knippen, raffiawerk, bouwen met lucifersdoosjes, een heele familie maken van kurk, dieren fabricceeren uit eikels en kastanjes, er is genoeg om een troepje kinderen een heele winter bezigheid te verschaffen.

Ten slotte nog iets voor haar die kleine

broertjes, zusjes of neefjes en nichtjes wil verrassen met eigengemaakt speelgoed. „Wollenes Spielzeug.” Puppen und Tiere. Er zijn knippatronen en uitvoerige beschrijvingen bij; 't is wel wenschelijk, dat men het Duitsch machtig is, wil men de moeilijker diersoorten goed namaken. Zoowel de dieren als de poppen kunnen staan en bewegen; ze zijn daarbij onbreekbaar, en de kleine pukken zullen er zich niet mee bezeeren. Altemaal voordeelen. Daarbij is er aan eigengemaakt speelgoed iets, wat het gekochte mist: er is liefde en zorg in verwerkt.

J. M. W.—W.

TREURWILGEN

Zacht rimplend
rolt het water
en kust bijwijl
hun twijgen,
wijl ze zóó dicht
naar d'aard
hun hoofden nijgen.

Ze wiegen zacht
op lichte maat
van tēere windezangen,
die luchtig spelen
door hun kruin
en droom'rig
blijven hangen
in 't bladrenhuis.

De windezangen
zwijgen
Naar d'aarde dichter
nijgen
ze hun moede hoofden heen.
Ze luistren
naar 't wreede spel
van levenswee,
naar 't rusteloos
verlangen,
dat met een troostloos
triest gewaad
de aarde heeft omhangen
.
en treuren mee

„LENTEKIND.”

BOEKENSCHOUW.

Selecta. Deel I. Uit de Nederlandsche letteren. Uitgave D. A. Daamen, Den Haag.

DIT is een bloemlezing. Maar de ondertitel: „Bloemlezing naar eigen keus” zegt reeds, dat we te doen hebben met iets, dat anders is dan we gewoon zijn. De verzamelaars hebben gedacht aan het voortgezet onderwijs. Voor onze lezeressen wil ik echter deze verzameling allereerst beschouwen uit vereenigingsoogpunt. Zeg: er zal een inleiding worden gehouden b.v. over „Orpheus in de Dessa.” Men mag aannemen, dat het grootste gedeelte der leden dan ook dit boek gelezen heeft. Is het nu echter niet aangenaam, wanneer men iets meer weet van de schrijfster? Een gewone bloemlezing geeft wel iets van haar werk. Doch — dan moet men een dik boek koopen, en dat is meestal te duur.

Wat echter *Selecta* aangaat: men kan een vel van deze bloemlezing afzonderlijk krijgen, enkel handelend over Augusta de Wit. Voor 15 cent, of, wanneer er 20—24 blz. zijn, voor 20 cent is men klaar. Komt er later eens een dichter of dichteres van dezen tijd aan de beurt, dan doet men precies eender. Wil iemand iets meer weten over de Middeleeuwsche poëzie, over Vondel, over Hooft, — men kan zelf kiezen en behoeft niets meer te nemen dan men wil. Bij 6 nummers krijgt men een verzamelomslag toe. Ik vind deze manier om een bloemlezing samen te stellen niet enkel voor het onderwijs, doch ook voor onze vereenigingen je ware. De uitgever zendt gaarne een lijst van de verschenen nummers, waaruit men een keuze kan doen.

* * *

Schemering door D. van den Spiegel. G. F. Callenbach, Nijkerk.

Ik herinner me niet, de naam van dezen auteur eerder gehoord te hebben. Trouwens, het boek zelf doet aan beginwerk denken. Er zijn wat de compositie betreft, nog al wat zwakke kantjes aan. Dat een eigenlijk hoofdpersoon ontbreekt, behoeft niet juist een fout te zijn. Wanneer, er maar een idee is, die 't geheel draagt. En dan vinden we deze hoofdgedachte, dat de personen allen min of meer leven in schemering. Tot een doortrekken van het volle licht komt het bij niet een. Of, op z'n hoogst, bij Emmy.

Toch blijft juist haar karakter voor ons schemerig. Bezag Benno haar tijdens zijn verloving

verkeerd? Kwam de ommekeer tijdens haar ziekte in Davos? Omdat we haar eigenlijk enkel zien door Benno's oogen, blijft haar zieleven ons vreemd.

Mevrouw Verhoeven is echt het type van een zwak, weifelhoedig karakter. Zeer zeker zijn er van deze menschen. En ongetwijfeld heeft dit op hun christen-zijn invloed. Toch had ik gaarne in een christelijke roman ook een vertegenwoordiger van echt, levend christendom gezien.

Zonder het laatste hoofdstuk en de smart van mevrouw Verhoeven om Karels Roomsche worden zouden we, wat het godsdienstig element betreft, meenen te doen te hebben met een Katholieke tendenz-roman, die het Protestantisme in zijn zwakste uitingen teekent.

Bovenstaande wil niet zeggen, dat er niets goeds is in dit boek. Wanneer het werkelijk een eersteling is, zie ik er eerder een belofte in. Er zijn goede bladzijden. Er is een poging, om zich in de verschillende karakters in te denken. Bovenal: er is een eerlijk worstelen met levensproblemen. Vooral om dat laatste stel ik „Schemering” 'boven boeken, die bij de zorgen en moeilijkheden, of de vreugden van een enkel individu blijven staan, en er niet in slagen die te verheffen tot het peil van het algemeen-menschelijke.

Wanneer de auteur nu maar niet meent, gelijk velen: „schrijven, daar is geen studie voor noodig. Dat kan je of dat kan je niet,” dan hoop ik later nog wel eens rijper werk van hem, of haar, onder de oogen te krijgen.

Ten slotte nog even een woord van protest tegen de uitroep van mevrouw Verhoeven, als ze weet, dat Karel Roomsche is geworden: „'t is om mijn zonden dat mijn kind verloren gaat.” Acht de auteur Roomsche bijgeloof erger dan ongelooft? Want vóór dien had Karel geen geloof.

* * *

Ten slotte nog de aankondiging van een geheel ander soort werkje: 50 handwerken van Wol. Beyers extra serie. Uitgave van Wees en Weis, Zeist. Voor de boekhandel Allert de Lange, Amsterdam. Alweer een boek vol leuke kussens, theemutsen, eierwarmers enz. Ook een pagina aardige poppenkleertjes, waardoor het een mooi cadeautje wordt voor een jonger zusje, dat al haken kan. Als al de Beyers uitgaven van harte aanbevolen.

J. M. W.—W.

BOEKENSCHOUW.

ALS deel drie van dezen jaargang der vereeniging Christelijke Bibliotheek, uitgave G. F. Callenbach te Nijkerk, verscheen: „*De zware eisch*” door *Marie Woltersdorff*. Al verraaft dit verhaal wel telkens zijn Duitsche afkomst, zoodat we denken: de menschen uiten zich daar toch anders dan wij, het is niettemin een goed boek. Ik geloof niet, dat de schrijfster er allereerst naar gestreefd heeft een werk te geven van hooge litteraire waarde; tenminste: niet allereerst als zoodanig treft het onze aandacht. Stijl en zinsbouw zijn heel gewoon. Hoofdzaak is de karakterteekening van de hoofdpersone, en daarin zit veel goeds. Majella, de in haar liefde teleurgestelde wees, komt op het stille Noordzee-eiland in aanraking met dominee Rubens, diens zuster Thora en later met diens broer. Thora, een resolute natuur, heeft niet veel verstand van zielszorg, al meent ze het goed; ook begrijpt ze Majella's karakter niet. Met den dominee gaat het wel wat beter, maar toch — als Majella later diens broer Gerhard liefkrijgt, en hem, den zendeling-arts, volgt naar Britsch-Indië, is zijn God niet haar God. En dat wreekt zich, zoodals het zich altijd wreekt in het leven. Aan de zware eisch: haar kinderen na hun eerste verlof achter te laten in Duitschland, ter wille van hun opvoeding, kan ze niet voldoen, omdat ze de kracht tot dit offer niet zoekt bij God. Ze wil, dat haar man zijn werk opgeeft, maar dat kan hij niet, omdat het hem roeping is. Dus gaat hij alleen terug. Majella heeft geen vrede, tot ze bereid is toch het offer te brengen. Dan behoeft het niet, omdat de oorlog de Duitsche zendelingen van het Britsche terrein verjaagt. Even lijkt dit een zwakke plek in de compositie. Doch wanneer Majella haar lievelingsdochter afstaat voor den zendingsarbeid in China, en ze reeds voorziet, dat ook Michael, de zoon, later het voorbeeld van zijn zuster zal volgen, voelen we toch: de verandering was volkomen. In wat Majella tot haar schoonzuster zegt na Barbara's besluit, ligt een les opgesloten voor alle jonge vrouwen, en daarom schrijf ik die woorden hier over. „Mijn leven heeft drie perioden gehad. In de eerste leefde ik zonder Gerhard en zonder God. In de tweede met Gerhard. In de derde — en dat is pas leven — met Gerhard en met God.”

* * *

Verder wijs ik op een serie leesboeken, die bij P. Noordhoff te Groningen verscheen. De serie

heet *Karakter — Kennis — Kunst* en staat onder redactie van D. Wouters en W. G. v. d. Hulst. Voor de lezeressen van ons blad zijn vooral van belang de deelen voor het voortgezet onderwijs. Die voor de lagere school zijn voor haar teveel in kinderlijke geest geschreven. Alleen: wanneer er onder onze lezeressen zijn, die een meisjesvergadering (dus meisjes van 12 tot 16) hebben te leiden, dan zou ik zeggen: probeer ook eens in kennis te komen met deze deeltjes. Er staan heel veel levensgeschiedenissen in, die geschikt zijn, om op die vergaderingen te worden voorgelezen.

Zijn de meisjes goed ontwikkeld, dan vallen toch misschien de hoogere deelen meer in haar smaak. Ook voor M. V. is dit goede lectuur, terwijl men er persoonlijk ook heel wat aan hebben kan. Wat deze K. K.-serie dan geeft? Levensbeschrijvingen op allerlei terrein. Ik noem willekeurig uit iedere bundel één naam: Savonarola, Marco Polo, Fl. Nightingale, Vincent van Gogh. Voor onze lezeressen is wellicht de slotbundel het meest interessant, omdat deze, behalve een levensbeeld van Fl. Nightingale, ook een levensbeschrijving geeft van Kartini. Doch al de deelen geven ontwikkelende lectuur, en het is altijd prettig, wanneer men, als de naam genoemd wordt van een bekend persoon, kan zeggen: o ja, daar heb ik wel eens iets over gelezen.

* * *

Waarschijnlijk interesseert het onze abonnee's ook wel, dat door de firma van Wees en Weiss te Zeist wol in den handel wordt gebracht, die niet door motten wordt aangetast. Het kan zijn, dat sommigen zeggen: „maar wij hebben nooit last van motten.” Gelukkige menschen! Daar de wol door de bewerking niets van haar soepelheid inboet, en ook niet duurder is dan gewone wol, doet men misschien toch verstandig, het zekere voor het onzekere te nemen. Tenminste voor voorwerpen, die niet te dikwijls gewasschen behoeven te worden. Want de Nomotta-wol (dit is de naam) verliest door het wasschen met water en zeep spoediger haar eigenschap, motvrij te zijn. Tegen chemisch reinigen kan ze best. Wie Nomottawol koopt krijgt blaadjes met voorbeelden voor vesten, jumpers, japonnen, allerlei kleedjes, kussens en poppen gratis. Men vragte eens naar deze wol in handwerk- of wolzakken.

J. M. W.—W.